

DİKRANYAN BARSAMYAN EFENDİ (Sivas) — Müzakerei umumiye olmadan nasıl olur? Bir tarafa söz veriyorsunuz, diğer tarafa söz vermiyorsunuz.

REİS — Takririn müzakerei umumiyesi yapılmıştır. Reye koyacağım. O halde Meclisin reyi, eğer takririn kabulü tarafında tezahür ederse pekala. İsterseniz derhal reye vaz edelim. Fakat Hükümetin sözü üzerine takrir sahibine söz vermezsem doğru olmaz. Belki takrir sahibi bu mütalaa üzerine takririni geri alacak.

DİKRAN BARSAMYAN EFENDİ (Sivas) — Takrir sahibi geri alacak olsa da biz geri almıyoruz. Çünkü takrir, Meclisin malı olmuştur.

REİS — Takrir sahibi takririni geri aldığı zaman diğer bir Mebus aynı maalde bir takrir yazarak imza eder ve kendi hesabına yeniden mevkii müzakereye vaz edebilir. İsterseniz siz de yeniden vaz edersiniz; müzakere ederiz, reye vaz ederiz.

MEHMET EMİN BEY (Trabzon) — Nazır Beyefendinin mütalaaı, bir mütalaa hukukiyyedir. Yani Meclis, bir mesele muayyene üzerine tahkikatı teşriyye yapabilir, diyor. Biz takririmizde bir kaç meselenin, yani henüz tamamen tevazzuh etmemiş müteaddit mesailin tahkikini talep ettik. Maksadımız bu gün ortada deveran eden bir çok şayiata hakikatini ortaya çıkarmaktır. Hükümeti Hazıra bu maksadı tamamen temin edebileceğini bize vaad ettikten sonra biz de bu hususta fazla ısrar etmeyiz. Maksat, hakikatin ortaya çıkmasıdır. Hükümet mademki vaad ediyor, biz de takririmizden feragat edebiliriz.

MUSTAFA ARİF BEY (Dahiliye Nazırı) — Efendim, esasen Meclisi Alinizin her mesele hakkında istizah suretiyle veyahut ayrıca böyle bir tahkikat talebine salahiyeti mevcuttur. Hükümet bu bapta her dairede lazım gelen tahkikata mubaşeret etti ve edecektir ve lazım gelen tahkikatı da yapacaktır. Bu tahkikatta da usulü dairesinde hareket edilmiştir. Eğer sair bazı ahvali meşhudunuz olursa, onu sormak her vakit sizin hakkınızdır. Onu sorar, tahkikatınızı yaparsınız. Fakat burada şekli kanuna muvafakat edilmiş olduğunu gördük ve Meclisinize arzettik. Bununla beraber Nezaret namına arzederim ki, Nezaretimiz, bazı ah-

valden dolayı lazım gelen tahkikatın icrası için bir komisyon teşkil etmiştir. Adliyeden de bu komisyona iki memur almıştır. Evvelce Adliyede bulunup bilahare vilayatta zabıtada bulunan bir zat bu komisyon riyasetine getirilmiştir. Komisyon sürati mümkün ile lazım gelen tahkikatı icraya başlamıştır ve bununla mesul olan şahısları -geçen gün de arzettiğim gibi- hisse değil, kanuna tabi olarak tayin ettirmek suretiyle mahkemelerine tevdi eylemek istemesini bazı kıyl ve kaaller ile umum Millet üzerine sürülmek istenen lekeyi kaldırmak istiyoruz. ("Bravo" sadaları)

MEHMET EMİN BEY (Trabzon) — İnşallah muvafak olursunuz. Takriri geri alıyorum.

DİKRAN BARSAMYAN EFENDİ (Sivas) — Müsade buyurunuz.

REİS — Takriri tesahup mu ediyor sunuz? Bu takrir kalkmıştır. Binaenaleyh müzakere kapanmıştır. Eğer bu takriri yeniden mevzubahs ettirmek istiyorsanız, nizamname mucibince..

DİKRAN BARSAMYAN EFENDİ (Sivas) — Nazır Beyefendinin...

REİS — Takrir sahibi geri almıştır. Müzakere yoktur.

DİKRAN BARSAMYAN EFENDİ (Sivas) — Buyurun dediniz. Söylemeyeyim mi?

REİS — Söylemeyiniz. Sahibi tarafından takrir geri alınmıştır. Yeniden bu takrire imza vazıyla teklif ederseniz o vakit reye vaz ederiz.

TAHİR FEVZİ BEY (Taaz) — Bendeniz de aynı mesele hakkında bir takrir vermiştim. Onu da geri alıyorum. Aynı muameleye tabi olmasını teklif ederim.

REİS — Peki efendim.

DİKRAN BARSAMYAN EFENDİ (Sivas) — Takriri tesahup ediyorum.

REİS — İmzanız tahtında verirsiniz. Gelecek ictimada müzakere edilir.

IV. — MÜZAKERE EDİLEN MEVAD

1. — *Asakır tarafından ika olunan ceraimin mercii tahkik ve muhakemesi hakkında kararname*

REİS — Askerler tarafından ika olunan ceraimin mercii tahkik ve muhakemesi hakkında kararnameyi müzakere edeceğiz.

Bu kanunun heyeti umumiyesi hakkında Encümen-

ce bir mütalaa var mı? Adliye Encümeninden izahat verilecek mi?

MEHMET FUAT HULUŞİ BEY (Antalya) — Madeler okunsun. İzahı icap ederse izahat veririz.

REİS — Zannederim ki izahat verseniz iyi olur. Esbabı mucibesi de epeyce uzundur. Adliye Encümeni, ceraimi